

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hviſs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

De Filio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

tum animo, tum corpori meo necessarius: quin etiam, quæ mihi mala (*præter peccata*:) in hac ærumnosa vita immittit, ea in meam salutem sit conuersurus^h cum & facere id possit, ut omnipotens Deusⁱ, & facere id velit, ut benignus pater^k.

^a Eph. 1, 3. ^b Jerem. 32, 17. ^c Act. 4, 24. ^d Heb. 11, 3. ^e Eph. 1, 11. ^f Pl. 148, 1. 2, 3, 4, 5, 6. ^g Io. 5, 17. ^h Eph. 1, 5, 6. ⁱ Ioh. 20, 17. ^j Ioh. 3, 1. ^k Psa. 118, 8. ^l Prou. 3, 5, 6. ^m Pet. 5, 7. ⁿ Heb. 12. ^o Ioh. 12. ^p Psal. 115, 3. ^q Plal. 135, 5, 6. ^r Psal. 103, 13. ^s Esa. 49, 15, 16. ^t Mat. 7, 11.

DOMINICA X.

QVÆSTIO XXVII.

Quid est Prouidentia Dei?

RESP. Omnipotens^a & ubique præfens^b Dei vis, quæ cælum & terram cum omnibus creaturis tanquam manu sustinet ac gubernat: c ut quæ terra nascuntur, pluuia item & siccitas, fertilitas & sterilitas, cibus & potus^d, bona & aduersa ualendo^e, diuitiæ & paupertas^f omnia denique (*præter peccatum*:) non temere aut fortuito, sed paterno eius consilio & voluntate contingant.

^a Pl. 89, 14. ^b Esa. 40, 26. ^c Pl. 139, 7, 8, 9, 10. ^d Act. 17, 27. ^e Esa. 40, 12. ^f Act. 17, 28. ^g Pl. 104, 13, 14, 15, 16. ^h Act. 4, 17. ⁱ Exo. 15, 26. ^j Iob. 5, 18, 19. ^k Sam. 2, 7. ^l Prou. 2, 2. ^m Thr. 3, 37, 38. ⁿ Eccl. 45, 7. ^o Mat. 10, 29, 30, 31.

QVÆSTIO XXVIII.

Quid nobis prodest hæc cognitio Creationis & Prouidentia diuina?

RESP. Ut in aduersis patientes^a, in secundis grati simus^b, in futurum vero optimam in Deo fidissimo patre, spem repositam habeamus^c, certo ^d *spèrantes*, nihil esse^e quod nos ab eius amore abstrahat^f, *nisi uelimus*; quandoquidem omnes creaturæ ita sunt in eius potestate, ut sine eius arbitrio non modo nihil agere, sed ne moueri quidem possint^g: *exceptis libero arbitrio pradiis, ex quibus suum cuique peccatum est, & non ex Deo.*

^a Psal. 39, 10. ^b Iob. 1, 21, 22. ^c Dent. 8, 10. ^d 2. Cor. 1, 10. ^e Rom. 8, 35. ^f Rom. 8, 38, 39. ^g Act. 17, 28. ^h Prou. 21, 1.

DE FILIO.

DOMINICA XI.

QVÆSTIO XXIX.

Quare Filius Dei appellatur Iesus, hoc est, Saluator?

RESP. Quia nos saluat ab omnibus peccatis nostris^a, *nisi uelimus*: nec ulla salus *ultima* aliunde peti debet, ut à Deo; nec alibi reperiri potest^b: *salua Sanctorum intercessione.*

^a Mat. 1, 21. ^b Act. 4, 12. ^c 1. Cor. 1, 11.

^d Mat. 1, 21. *Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.*

RESP. ^a Ipse, sed & Sancti quodam modo saluare possunt cum, & in iplo.

^b Act. 4, 12. *Qui factus est in Capro anguli & non est in alio aliquo salus: Sic, ut in Deo. Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Principaliter, 1. Cor.*

Cor. 3. 11. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere. At potest superædificare, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.

um, sed nostram infirmitatem & indignitatem.

QVÆSTIO XXX.

Creduntne igitur illi in unicum summum Seruatorem Iesum, qui à Sanctis, aut à se aut aliunde felicitatem aut salutem querunt?

* Non.
Est
† quidē,
* tamen
† aut
* non
† aut

RESP. * Ita. Etenim verbo, † eo Seruatore gloriantur, & reip̄a * non abnegant unicum summum Seruatorem Iesum. Necessè est enim, † & Iesum * esse perfectum Seruatorem^a, † & qui eum Seruatorem vera fide amplectuntur, eos omnia in ipso possidere, mediate vel immediate, quæ ad salutem requiruntur^b.

^a Col. 1. 19. 20. Col. 2. 10. b Ioh. 1. 14. Ioh. 1. 16. Heb. 7. 25.

^a Col. 1. v. 19. 20. Ut sit in omnibus ipse Primatum tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare; & per eum reconcilians omnia in ipsum, pacificans per Sanguinem Crucis eius siue quæ in terris siue quæ in cælis sunt. Col. 2. 10. Estis in illo repleti, qui est Caput omnis Principatus & Potestatis.

RESP. a Primari ad saluandum non de rogat intercessio Sanctorum plus, quam Principatui Ministerium famulorum. Facta horum tribuuntur illi.

b Ioh. 1. 14. Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. 16. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Heb. 7. 2. Unde & saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper viuens ad interpellandum pro nobis.

RESP. Cum h. sce stat salua Sanctorum Intercessio; non quæ sit de absoluta necessitate medij necessaria, vt primariò saluans per se; sed utilis sit vt adiuuans, non De-

DOMINICA XII.

QVÆSTIO XXXI.

Quare appellatur Christus, hoc est, vnctus?

RESP. Quod à patre^a ordinatus^b, & Spiritu Sancto vnctus sit, c summus propheta ac doctor^d, qui nobis arcanum consilium & omnem voluntatem patris de redemptione nostri patefecit^e; & summus pontifex^f, qui nos vnico sacrificio cruento sui corporis redemit^g, nunc quoque pretium redemptionis per S. Sacramenta nobis applicat, ac assidue pro nobis apud patrem intercedit^h, & Rexⁱ, qui nos suo verbo^k & spiritu in Ecclesia sua sub visibili Capite gubernat, & partem nobis salutem tuetur ac conseruat^m.

^a Act. 4. 27. b Luc. 4. 18. ex Esa. 61. 1. Act. 2. 36. c Heb. 1. 9. ex Pl. 45. 8. Act. 10. 38. d Act. 3. 22. ex Deut. 18. 15, Mat. 17. 5. e Io. 15. 18. Ioh. 15. 15. f Psal. 110. 4. Hebr. 3. 1. g Hebr. 10. 10. Heb. 10. 4. h Rom. 3. 34. i Psal. 2. 6. Ioh. 18. 27. k Pl. 110. 2. Pl. 119. 105. l Psal. 143. 10. Ioh. 16. 7. 13. m Ioh. 10. 27.

QVÆSTIO XXXII.

Cur verò tu Christianus appellaris?

RESP. Quod per Baptismum & fidem
Qq 2 dem

dem membrum sum Iesu Christi^a, & vnctionis ipsius particeps: ^b vt & nomen eius confitear^c, meque sistam ipsi viuam gratitudinis hostiam^d, & in hac vita contra peccatum, & Satanam libera ab peccatis mortalibus & bona conscientia pugnem^e, & postea æternum cum Christo regnum in omnes creaturas teneam^f.

^a 1. Ioh. 2. 20. Gal. 4. 6. b. 1. Ioa. 2. 27. 2. Cor. 1. 21. 22. c. 1. Pet. 2. 9. d. 1. Pet. 2. 5. Rom. 12. 1. e. Rom. 6. 12. 13. Eph. 6. 12. 1. Pet. 5. 8. 9. f. Apoc. 3. 21. 2. Tim. 2. 12.

^a Ioh. 2. 20. Vos vnctionem habetis à Sancto, & nostis omnes, Gal. 4. 6. Quoniam estis filij, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem Abba pater.

RESP. ^a Hinc Christiani sumus, & filij, an iræ autem quisque vel gratiæ, nemo scit: sicut & viuumne, an mortuum sit membrum.

DOMINICA XIII.

QVÆSTIO XXXIII.

Quam ob causam Christus vocatur Filius Dei unigenitus, cum nos quoque sumus filij Dei?

RESP. Quia solus Christus est coæternus^a coequalis^b, & naturalis^b æterni patris filius: nos autem propter eum ex gratia à patre adoptati sumus^c.

^a Hebr. 9. 14. 1. Ioh. 1. 1. 2. 3. b. Hebr. 1. 2. 3. Ioh. 5. 18. Rom. 8. 32. c. Eph. 1. 5. 6. Ioh. 1. 12. Gal. 3. 26.

QVÆSTIO XXXIV.

Quâ de causâ appellas eum Dominum nostrum?

RESP. Quia corpus & animam nostram^a à peccatis^b, non auro nec argento, sed pretioso suo sanguine redimens^c, & ab omni potestate Diaboli liberans^d, nos sibi proprios vindicauit^e, tantum ne ab eo desciscamus volentes.

^a 1. Cor. 6. 20. b. Col. 1. 14. c. 1. Pet. 1. 18. 19. d. Heb. 2. 14. 15. e. Tit. 2. 14.

DOMINICA XIV.

QVÆSTIO XXXV.

Quid credis? cum dicis, Conceptus est per Spiritum Sanctum, Natus ex Maria virgine?

RESP. Quod ipse Filius Dei^a qui est & permanet verus Patri coequalis^b, & æternus Deus^b, naturam vere humanam^c, ex carne & sanguine perpetua Virginis Mariæ^d, operatione Spiritus Sancti^e assumpsit^f, vt sit verum semen Dauidis^g, fratribus suis per omnia similis^h, excepto peccatoⁱ.

^a Gal. 4. 4. b. 1. Ioh. 5. 10. Rom. 9. 5. Heb. 1. 10. 11. 12. c. 1. Ioh. 1. 1. 2. Luc. 2. 4. 39. Mat. 26. 38. d. Esa. 7. 14. Luc. 1. 26. 27. 30. 31. 32. Mat. 1. 23. e. Luc. 1. 34. 35. f. Heb. 2. 16. Ioh. 1. 14. 1. Tim. 3. 16. g. Act. 2. 30. Act. 13. 22. 23. h. Hebr. 2. 17. Philip. 2. 7. i. 1. Ioh. 3. 5. Heb. 4. 15.

QVÆ

DOMINICA XVI.

QVÆSTIO XL.

Cur necesse fuit, ut Christus ad Mortem usque se demitteret?

RESP. Propterea quod iustitiæ^a & veritati Dei^b nullo alio pacto pro nostris peccatis potuit satisfieri, quam ipsa morte filij Dei, qua Homo erat.

^a Rom. 1. 32. ^b Gen. 2. 17. Gen. 3. 15.

QVÆSTIO XLI.

Quare etiam Sepultus est?

RESP. Ut eo testatum faceret, se vere mortuum esse^a, quoad solam Humanitatem.

^a Mar. 15. 42. 43. 44. 45.

QVÆSTIO XLII.

At, cum Christus pro nobis mortem oppetierit, cur nobis quoque est moriendum?

* non
† sed
RESP. Mors nostra^{*} est aliqua pro peccatis nostris satisfactio^a, † non omnis peccati abolitio^b: & est transitus in vitam æternam^c, medietate vel immediate post dandam.

^a Matt. 16. 26. ^b Hebr. 14. 10. ^c Philip. 1. 21. Phil. 1. 23.

^a Mat. 16. 26. Quid enim prodest homini si v-

niuersum mūdum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur.

RESP. ^a Quid ergo? Mors non est pro peccatis aliqua satisfactio? Negatur consequentia.

^c Phil. 1. 21. Mihi enim viuere Christus est, & mori lucrum, 23. Cupio dissolui & esse cum Christo.

RESP. ^c Sic esse cuique potest; non tamen est, nisi paucis Deo notis.

QVÆSTIO XLIII.

Quid præterea capimus commodi ex Sacrificio & Morte Christi?

RESP. Quod virtute eius mortis^a, vetus noster homo vna cum eo crucifigi^{*} debeat^b, interimi[†], ac se-^{* cur,} peliri^{*d}, ne prauæ cupiditates & desideria carnis posthac in nobis regnent^c, nisi uelimus: sed ut nos ipsos ei hostiam gratitudinis offeramus^f.

^a Rom. 6. 5. Ioh. 17. 19. ^b Rom. 6. 6. Gal. 5. 24. ^c Rom. 6. 8. Rom. 6. 11. ^d Rom. 6. 4. Col. 2. 12. ^e Rom. 6. 6. 14. ^f Pl 51. 19. Rom. 6. 13.

QVÆSTIO XLIV.

Cur additur? Descendit ad inferos?

RESP. Ut in summis doloribus & grauissimis tentationibus me hac consolatione sustentem, quod Dominus meus Iesus Christus inenarrabilibus animi (ui sensuum, non Rationalis, angustijs, cruciatibus & terroribus (absque infernali pœna sensus vel damni) in quos cum antea, tum maxi-

maxime in cruce pendens, fuerat
demerfus ^a quantum voluit; nos t̄ ab
angust. js & cruciatibus inferni li-
berauerit ^b. sed ut & fide viua compa-
riamur pœnitentes.

^a Pl. 3. o. 4. Pl. 86. 13. b Esa. 53. 3. 5. r. Cor. 15.
55. 57.

^a Act. 1. 9. b Marc. 16. 9. Luc. 24. 50. 52. c
Ioh. 16. 7. d Act. 3. 21.

QVÆSTIO XLVII.

An ergo Christus non est nobiscum vsque
ad finem mundi, quemadmodum
nobis promisit?

DOMINICA XVIII.

QVÆSTIO XLV.

Quid nobis prodest Resurrectio
Christi?

RESP. Primum, sua resurrectione
mortem deuicit, ut nos posset e-
ius iustitiæ, quam nobis sua morte
pepererat, participes facere ^a. Deinde,
nos quoque iam eius potentia
ad nouam vitam excitamur ^b. Postremo,
resurrectio Capitis nostri
Christi nobis gloriose resurrectionis
nostræ pignus est ^c.

^a Rom. 4. 25. 1. Cor. 15. 17. b Rom. 6. 4. 8.
Col. 2. 12. 13. c 1. Cor. 15. 20. 21. r. Thef. 4. 14.

RESP. Christus est verus Deus
& verus homo. Itaque secundum
naturam humanam ordinariè, nisi Sa-
cramentaliter, iam non est in terra ^a;
at secundum diuinitatem suam, ma-
iestatem ^b, gratiam & spiritum, nul-
lo vnquam tempore à nobis abest ^c;
nisi peccatis nostris gratiam eius quisque
excludamus.

^a Ioh. 16. 18. Mat. 16. 11. Heb. 8. 4. b. Ier. 23.
24. c 2. Cor. 1. 13. Ioh. 14. 16.

QVÆSTIO XLVIII.

An vero isto pacto due nature in Christo
non disuelluntur; si non sit natura
humana vbicunque est di-
uina?

RESP. Minime. Nam cum Di-
uinitas comprehendi non queat, &
virtute sua omni loco præsens sit ^a,
necessario consequitur, esse eam a-
lubi quidem etiam extra naturam
suam humanam, quam assumpsit ^b;
^a & nihilominus tamen esse in ea ^c sed
dem, eique personaliter vnitam per
manere ^c; at vtrumque modo non vno.

^a Iob. 11. 8. Act. 17. 27. b Ioh. 3. 13. c Col.
2. 9.

QVÆSTIO XLVI.

Quomodo intelligis istud? Ascendit
ad celos.

RESP. Quod adspicientibus di-
scipulis ^a Christus de terra in cœ-
lum vi propria sublatus est ^b, atque
etiamnum nostra causa ibidem est
^c & erit (vi tamen sit & alibi; præsertim
in S. Eucharistia.) d. nec redeat ad iu-
dicandum viuos & mortuos ^d.

D O.

DOMINICA XVIII.

QVÆSTIO XLIX.

Quem fructum nobis adfert Ascensio Christi in calum?

RESP. Primum, quod in cœlo apud patrem pro nobis intercedit ^a. Deinde, quod carnem nostram in cœlo habemus, ut eo, tanquam certo pignore, confirmemur fore, ut ipse, qui Caput nostrum est, nos sua membra ad se extollat ^b, (*ni cor impunitens obstiterit.*) Tertio, quod nobis suum Spiritum mutui pignoris loco mittit ^c, cuius efficacia non terrena sed superna quærimus, (*ni sit mens lana:*) ubi ipse est ad dextram DEI sedens ^d.

^a Heb. 9. 24. Rom. 8. 34. ^b Eph. 2. 6. Ioh. 14. 2. 3. ^c Ioh. 16. 7. Eph. 1. 13. ^d Col. 3. 1. 2. 3.

QVÆSTIO L.

Cur additur? Sedet ad Dextram Dei.

RESP. Quia Christus ideo in cœlum ascendit, ut se ibi ^a Caput Ecclesiæ suæ declararet ^b, per quod pater omnia gubernat ^c, *ut ita meritum in terris.*

^a Ephes. 1. 20. Hebr. 1. 3. Hebr. 8. 1. ^b Ephes. 1. 22. 23. Col. 1. 18. ^c Ioh. 5. 22. Mat. 28. 18. 1. Cor. 15. 25.

DOMINICA XIX.

QVÆSTIO LI.

Quid nobis prodest hæc Gloria nostri Capitis Christi?

RESP. Primum, quod per Spiritum Sanctum in nos, sua membra, cœlestia dona effundit ^a. *Si obicem non opponamus.*

Deinde, quod nos sua potentia contra omnes hostes protegit ac defendit ^b.

^a Act. 2. 33. Eph. 4. 8. ^b Ioh. 10. 28. Ioh. 12. 31. Ioh. 16. 33. 2. Cor. 12. 9. Os. 13. 14.

QVÆSTIO LII.

Quid te consolatur Reditus Christi ad iudicandum vivos & mortuos?

RESP. Quod in omnibus miseriis & persecutionibus erecto capite ^a, eundem illum, qui te prius pro ^{*} nobis iudicio Dei statuit, & maledictionem omnem [†] nobis abstulit, iudicem è cœlo expecto ^b; qui omnes suos & meos hostes in æternas pœnas abiiciat ^c, me vero *ita sperantem ac orantem, licet immeritum*, cum omnib. electis ad se in cœlestia gaudia & sempiternam gloriam traducat ^d. *si dignus inueniar.*

^a Luc. 21. 28. ^b Act. 10. 39. 40. 42. Ioh. 19. 37. ex Zach. 12. 10. ^c Apoc. 20. 10. 2. Thes. 1. 7. 8. 9. 10. ^d Ioh. 14. 3. Ioh. 17. 24. 1. Thes. 1. 17.

DE